

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000404

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лимар Ганна Михайлівна

2. Hanna Lyumar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 14-02-2024

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 4607; ДФ 26.850.029

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.09.27, 18.01, 18.09.25

Тема дисертації:

1. Антропология мистецтва українського авангарду першої третини ХХ століття
2. Anthropology of Ukrainian avant-garde art in the first third of the 20th century)

Реферат:

1. У дисертації представлено результати комплексного дослідження історичного процесу зародження і становлення мистецтва авангарду в Україні у період його появи з кінця ХІХ та розвитку у першій чверті ХХ століття. Визначено, що авангардне мистецтво демонструє антропологічну сутність пошуку нової виразності та образності в умовах трансформації мистецтва модерну та культури, трансгресії суспільних цінностей, злому економічних відносин під впливом наукових досягнень. Об'єктом дослідження послуговує європейська мистецька авангардна парадигма, яка породжує предмет наукового інтересу дослідження синергії українського авангарду, як явища, що постало у результаті взаємодії із західноєвропейським, російським, польським, єврейським та українським мистецтвом і його дія була домінуючою у першій чверті ХХ століття. Доведено, що дослідження українських аспектів європейського авангардного руху першої третини ХХ століття стало можливим із докорінною переоцінкою цінностей наприкінці ХХ століття. У цей період у західноєвропейському мистецтвознавчому дискурсі виникає термін "український авангард".

Виникнення такого терміну в Україні у радянський період було неможливим, адже творчість розглядалася крізь призму соціалістичного реалізму. Проте, дослідники мистецтва були усвідомлені про національні аспекти авангарду. Встановлено, що науковий інтерес до комплексного дослідження антропологічних, філософсько-естетичних, художніх, культурологічних основ вітчизняного авангардного мистецтва з'являється у час становлення нової української державності. Детально вивчали український авангард історики мистецтва, культурологи, мистецтвознавці, філософи, музеєзнавці. Оригінальне трактування природи художньої творчості та ролі в ній митця надали фундатори художнього авангарду О. Богомазов, К. Малевич, В. Кандинський, О. Екстер, Д. Бурлюк, О. Архипенко, М. Гершенфельд. Встановлено, що певний період авангардна революційність в мистецтві та революційність політична першої чверті ХХ століття були поєднані у єдиному пориві впливу на суспільство. Мистецтво авангарду на певний час стало частиною революційного процесу. Денаціональність була привабливою стороною для більшовистської влади і сприяла політичній ангажованості авангарду в якості інструментарію у політичній індокринації радянського суспільства. З'ясовано, що українська парадигма авангарду позначена територіальною ознакою та приналежністю митців і їх пошуком нового в ейдетиці народного самовираження. Під впливом суспільно-політичних процесів українського державотворення, виключно територіальна ознака авангарду трансформувалася у національне культурне надбання, як частка українського мистецтва. Український авангард постав із забуття та органічно увійшов до національного художнього простору. Доведено, що попри заборону згадки про художній авангард у часі панування радянської влади його досягнення використані українськими митцями у нових напрямках художньої творчості. В українському мистецтвознавстві розпочато дискусію щодо розвитку традицій авангардного мистецтва в неофіційному мистецтві, нонконформізмі, андеграунді, а особливо у абстрактному живописі, що засвідчує актуальність дослідження мистецтва авангарду. На основі вивчення мистецтвознавчих, історичних, культурологічних джерельних матеріалів розкрито передумови зародження авангардного мистецтва, до яких належать історичні традиції образотворення та їх інтерпретація загальним контентом розвитку мистецтва у його інноваційному контексті. Ключові слова: авангард, мистецтво, художня творчість, авангардне мистецтво, перша третина ХХ століття, початок ХХ століття, художня культура, антропология мистецтва, історико-культурні умови, мистецтвознавчий дискурс, академічний дискурс, зародження, становлення.

2. The dissertation presents the results of a comprehensive study of the historical process of anthropology of avant-garde art in Ukraine and its development in the first third of the 20th century. It was determined that avant-garde art demonstrates the anthropological essence of the search for new expressiveness and imagery in the conditions of the transformation of modern art and culture, the transgression of social values, the breakdown of economic relations under the influence of scientific achievements. The object of the research is the European artistic avant-garde paradigm, which gives rise to the subject of scientific interest in the study of the synergy of the Ukrainian avant-garde, as a phenomenon that emerged as a result of interaction with Western European, Russian, Polish, Jewish and Ukrainian art and its influence was dominant in the first quarter of the 20th century. It is proved that the study of the Ukrainian aspects of the European avant-garde movement of the first third of the 20th century became possible with a fundamental reassessment of values at the end of the 20th century. During this period, the term "Ukrainian avant-garde" appeared in Western European art history discourse. The emergence of such a term in Ukraine during the Soviet period was impossible, because creativity was viewed through the prism of socialist realism. However, art researchers were aware of the national aspects of the avant-garde. It has been established that scientific interest in the comprehensive study of anthropological, philosophical-aesthetic, artistic, and cultural foundations of national avant-garde art appears during the formation of the new Ukrainian statehood. The Ukrainian avant-garde was studied in detail by art historians, cultural experts, art historians, philosophers, and museologists. The founders of the artistic avant-garde O. Bogomazov, K. Malevich, V. Kandinsky, O. Ekster, D. Burlyuk, O. Arkhipenko, M. Gershenfeld provided an original interpretation of the nature of artistic creation and the role of the artist in it. It has been found that the Ukrainian paradigm of the avant-garde is marked by the territorial identity and affiliation of the artists and their search for a new eidetic folk self-expression. Under the influence of the socio-political processes of Ukrainian state formation, the exclusively territorial feature of the

avant-garde was transformed into a national cultural heritage, as a part of Ukrainian art. The Ukrainian avant-garde emerged from oblivion and organically entered the national artistic space. It has been proven that despite the ban on the mention of the artistic avantgarde during the reign of Soviet power, its achievements were used by Ukrainian artists in new directions of artistic creativity. In Ukrainian art studies, a discussion has begun regarding the development of avant-garde art traditions in unofficial art, nonconformism, underground, and especially in abstract painting, which proves the relevance of avant-garde art research. The presence of an active scientific discourse in the historiography regarding the place and role of art in anthropology and its influence on the theory of art history and the practice of art is revealed. It is concluded that the anthropology of art appears as the theoretical basis of artistic practices, considers the artist as a socially significant phenomenon that produces internal reflection on social processes. The anthropological dimension of art consists in understanding the aesthetic reflection of human needs and human activity based on the canon of beauty and the embodiment of this need by means of artistic expressiveness. Key words: avant-garde, art, artistic creativity, avant-garde art, the first third of the 20th century, the beginning of the 20th century, artistic culture, anthropology of art, historical and cultural conditions, art history discourse, academic discourse, emergence, formation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лимар Г. М. Антропологія українського авангарду в мистецтвознавчому дискурсі. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Вип. 37. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. С. 45-50. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221437>
- Лимар Г. М. Український авангард у контексті теорії Петера Бюргера. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. № 4. С. 118-126. DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.16>
- Лимар Г.М., Бондик О.В., Карпов В.В., Наумов О.Г. Мистецтво та антропологія у дискурсі європейських студій. Культура і сучасність: альмана., 2020. № 1. С. 110-117. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2020.221352>
- Лимар Г. М., Карпов В. В. Герменевтична модель витоків українського авангардного художнього мистецтва. Український мистецтвознавчий дискурс. 2022. № 1. С. 28-39. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.1.4>
- Lymar A. Ukrainian Avant-Garde in the Arts-Scientific Discourse. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 2021. №6 (50). P.67-90. DOI: [https://doi.org/10.26886/2520-7474.6\(50\)2021.5](https://doi.org/10.26886/2520-7474.6(50)2021.5).
- Лимар Г. М. Антропологічний феномен авангарду. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство: матеріали міжнародного симпозиуму, 6 червня 2019 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККиМ, 2019. С. 203.
- Лимар Г.М. Антропологічні витoki авангарду. Наукова атрибуція творів, експертиза та оцінка культурних цінностей: матеріали науково-практичної конференції, (24-25 жовтня 2019 р.) Київ: НАКККиМ; Асоціація мистецтвознавців, експертів, оцінювачів та реставраторів, 2019. С. 162-165.
- Лимар Г.М. Український авангард у мистецтвознавчому дискурсі. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали V Міжнародної наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрів, 4-5 листопада 2021 р. М-во культ України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККиМ, 2021. С. 87-89.

- Лимар Г.М. ормування україноцентричної концепції авангарду. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрів, 2 листопада 2023 р. М-во культ України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2023. С. 19-20.
- Лимар Г.М. Авангард як самокритика мистецтва. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство: матеріали IV Всеукраїнської науково практичної конференції, 9 листопада 2023 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2023. С. 203-204.
- Лимар Г. М. Українська парадигма мистецтва авангарду в художній творчості. Мистецтвознавство України 2021. № 21. С. 43-51. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8155.21.2021.254671>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0118U001513

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Вячеслав Іванович

2. Viacheslav Boyko

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майстренко-Вакуленко Юлія Вячеславівна

2. Yuliya V. Maystrenko-Vakulenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9796-7781

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Національний авіаційний університет**Код за ЄДРПОУ:** 01132330**Місцезнаходження:** проспект Любомира Гузара, буд. 1, Київ, 03058, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Юр Марина Володимирівна

2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3487-1480**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука**Код за ЄДРПОУ:** 21598958**Місцезнаходження:** вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кравченко Анастасія Ігорівна

2. Anastasiia Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6706-7937**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02214142**Місцезнаходження:** вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:**

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Несен Ірина Іванівна

2. Iryna I. Nesen

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 07.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02214142**Місцезнаходження:** вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Денисюк Жанна Захарівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Денисюк Жанна Захарівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Терещенко А. С.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна